

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
20 juni 2022 (mondelinge uitspraak 17 juni 2022)

Zitting: 17 juni 2022 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van...
De mondelinge behandeling vindt via beeld -en geluidsverbinding plaats.

Klachtnummer: KC 2022 – 043

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:

1. Klager is het niet eens met de opname op een gesloten afdeling.
2. Klager is het niet eens met insluiten in de extra beveiligde kamer (EBK).
3. Klager is het niet eens het toedienen van medicatie.
4. Klager is het niet eens met de vaststelling van de wilsonbekwaamheid.
5. Klager is het niet eens met de inbeslagneming van zijn laptop en telefoon.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 13 juni 2022 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 13 juni 2022 zijn aangeklaagden en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld. Klager heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 13 juni 2022 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 17 juni 2022.
- De commissie heeft aangeklaagden verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 16 juni 2022 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 17 juni 2022 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, aangeklaagden en de pvp medegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klager heeft bij zijn klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van de uitvoering van de beslissing tot het toedienen van medicatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

Het schorsingsverzoek is ter kennis gebracht van de voorzitter van de commissie, mw. mr. drs. A.M.M. van den Breugel. Tevens is het schorsingsverzoek ter kennis gebracht van de geneesheer - directeur mw. drs. L. met het verzoek advies uit te brengen aan de voorzitter van de klachtencommissie.

Mw. L. heeft de voorzitter geadviseerd om het schorsingsverzoek niet te honoreren. Klager wordt in verband met zeer ernstig nadeel voortkomend uit de psychische stoornis voor zichzelf en voor anderen individueel verpleegd in een EBK, waarvoor het toedienen van medicatie als verplichte zorg noodzakelijk is.

Van deze mededeling kennisgenomen hebbend, heeft de voorzitter de beslissing genomen het schorsingsverzoek af te wijzen.

De beslissing van de voorzitter is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is op ... geboren. Hij is bekend met een schizo affectieve stoornis van het bipolaire type en stoornis in alcohol- en cannabisgebruik. Klager is op 7 juni 2022 met een crisismaatregel opgenomen in verband met een manisch psychotische ontregeling met voornamelijk paranoïde kenmerken, geluxeerd door therapie ontrouw. Klager is vanwege gevaarlijk gedrag en agressie richting personeel in de EBK geplaatst.

Op 6 juni 2022 heeft de burgemeester een crisismaatregel genomen tot en met 9 juni 2022, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het opnemen in een accommodatie, insluiten, het toedienen van medicatie en het aanbrengen van beperkingen het eigen leven in te richten, zijn toegewezen.

De zorgverantwoordelijke heeft klager op 6 juni 2022 onderzocht en op 6 juni 2022 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 6 juni 2022 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 6 juni 2022 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de van de crisismaatregel.

Op 8 juni 2022 heeft de rechtbank Midden-Nederland, locatie Lelystad, een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel verleend tot en met 29 juni 2022, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, de opname, het insluiten, het toedienen van medicatie en het beperken in de levensvrijheid zijn toegewezen. Er is een Kennisgeving mondelinge uitspraak ontvangen.

De zorgverantwoordelijke heeft klager op 9 juni 2022 onderzocht en op 9 juni 2022 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 9 juni 2022 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 9 juni 2022 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brieven van 6 juni 2022 en 9 juni 2022 dat de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: opname, insluiten in de EBK en medicatie vanwege een psychische diagnose: een manisch psychotische episode. Ernstig nadeel bestaat uit gevaar voor zichzelf en anderen. Er is geen sprake van vrijwilligheid. Doelmatigheid: opname en insluiten is doelmatig in het afwenden van verbale en fysieke agressie voor andere mensen en afwenden van schade toebrengen en de veiligheid van de verpleging te kunnen waarborgen. Het toedienen van medicatie is doelmatig in het verminderen van ernstig nadeel voor anderen en zichzelf en in het verminderen van het manisch psychotisch ziektebeeld.

Het gedrag van klager leidt als gevolg van een psychische stoornis tot ernstig nadeel. Verplichte zorg is het uiterste middel. Er zijn geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid, geen minder ingrijpende alternatieven die het beoogde effect hebben, verlenen van verplichte zorg is evenredig gelet op het doel en het is redelijkerwijs te verwachten dat de verplichte zorg effectief zal zijn.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat het naar omstandigheden redelijk met hem gaat en dat hij in een voorruimte van de EBK in de ... verblijft.

Gevraagd hiernaar antwoordt hij dat hij op eerste Pinksterdag een rustdag wilde nemen en dat er 's nachts plotseling 50 man zijn huis binnen zijn gekomen en hem met geweld hebben meegenomen naar de Meregwaard. Klager vertelt dat hij zich in de badkamer heeft opgesloten om te roken en dat hij de kamer geheel heeft afgeplakt met wc-papier. Hierop is hij naar de EBK gebracht, en was hij zijn contactlenzen en zijn shag kwijt. Klager zegt dat hij niet weet waarom hij naar de EBK werd geplaatst. Hij zegt dat hij niets in brand heeft willen steken en dat dit is verzonnen. Klager vertelt dat hij nu in ... in de EBK verblijft en dat hij niets mag. Hij is zijn laptop en zijn telefoon kwijt. Klager zegt druk te zijn met zijn werk als penningmeester bij het inspraakplatform van de gemeente Hilversum en dat hij druk is met zijn lidmaatschap bij de CCR van Door de inname van de telefoon en de laptop heeft klager verleden week een afspraak niet kunnen nakomen. Klager zegt op dit moment over een smartphone te beschikken.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij jarenlang Acemap heeft gebruikt en dat deze medicatie weinig bijwerkingen gaf. Hij nam éénmaal per week een pilletje. Hij zegt te zijn gestopt omdat hij het niet nodig meer vond. Klager vond dat zijn lichaam op proef werd gesteld. Zijn gewicht ging richting 103 kilogram. Gevraagd naar zijn keuze voor Lithium of een biertje antwoordt klager dat hij verleden jaar voor een CCR-vergadering een biertje en een jointje nam en dat hij al jaren cannabis gebruikt.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij helemaal niet wilsonbekwaam is.

Gevraagd wat klager bedoelt met het zoeken naar de waarheid antwoordt hij dat allerlei rechten worden geschonden, dat hij in de gevangenis heeft gezeten en dat hij slecht wordt behandeld door advocaten.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd, antwoordt hij dat hij van goede wil is en dat hij eerlijk is. Hij zegt dat er sprake is van misbruik van mensen die denken de baas te zijn, dat is machtsmisbruik.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt hij dat klager het niet eens is met de vaststelling van de wilsonbekwaamheid. Hij verzet zich tegen behandeling. De telefoon en de laptop van klager zijn ingenomen en de pvp vraagt op welke aanzeggingsbrief dat is gestoeld. Uit de rapportages blijkt duidelijk dat deze verplichte zorg is ingezet, maar dat er hiervoor geen beslissingsbrief is uitgereikt.

De pvp zegt dat klager morgen jarig is en dat hij dit thuis wil vieren.

5. Weerwoord van aangeklaagden op de klacht

Ter zitting hebben aangeklaagden verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven. Een bijzonder uitgebreid schriftelijk verweer is voorafgaand aan de hoorzitting ontvangen.

Gevraagd hiernaar antwoordt mw. C. dat er geen sprake is van inname van de telefoon en de laptop. Klager heeft ze allebei in eigen beheer en heeft er ook in de EBK gebruik van kunnen maken. Dhr. B. vult aan dat klager steeds gebruik mag maken van de laptop en de telefoon, maar dat hij de apparaten niet continu in beheer heeft; dat is iets anders en daar is geen gesprek over geweest. Klager was volgens dhr. B. akkoord met het beperkte gebruik. Dit is volgens dhr. B. in overleg gegaan. Hij wist niet dat klager meende dat hij tegen zijn zin beperkt werd. Als hij dit had geweten en klager er dus bezwaar tegen had, had hij als zorgverantwoordelijke deze verplichte zorg aangezegd. Op de vraag van dhr. B. aan wie klager gevraagd had naar zijn laptop en zijn telefoon antwoordt hij dat dit een beveiligder was.

Gevraagd naar de opname in de EBK en de medicatie antwoordt dhr. B. dat klager in de thuissituatie is gestopt met de medicatie. Hij had de deur van zijn woning gebarricadeerd, waardoor ambulante zorg niet mogelijk was. Klager liet thuis gas aanstaan, wat brandgevaarlijk was. Hij probeerde glas door zijn wc te spoelen, waardoor zijn vloer nat was door verstopping van de wc en zichzelf en anderen in de flat hiermee in gevaar bracht. Tijdens de opname weigert klager medicatie en is hij dreigend naar de zorgverleners. Nadat klager de badkamer met wc-papier had afgeplakt, zijn lakens in brand wilde steken en agressief werd naar derden is hij naar de EBK overgebracht.

Gevraagd naar de wilsonbekwaamheid antwoordt dhr. B. dat klager niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake van psychiatrische behandeling en veiligheid. Klager ontkent alle incidenten, overziet de gevolgen en consequenties van zijn eigen gedrag niet waardoor er grote risico's zijn op herhaling. Er is geen ziektebesef- en inzicht. Het toedienen van (nood)medicatie is noodzakelijk om het ernstig nadeel af te wenden en agressie incidenten te voorkomen. Klager brengt zichzelf en anderen in (levens) gevaar.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en de informatie van wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de burgemeester op 6 juni 2022 genomen crisismaatregel en de door de rechtbank op 8 juni 2022 afgegeven machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrieven van 6 juni 2022 en 9 juni 2022 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 6 juni 2022 en 9 juni 2022 blijkt dat klager bij aangeklaagden bekend is met een psychische stoornis.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op onder meer op 6 juni 2022 en 9 juni 2022 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft op onder meer op 6 juni 2022 en 9 juni 2022 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op 6 juni 2022 en 9 juni 2022 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissingen gegeven en hem op 6 juni 2022 en 9 juni 2022 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De commissie acht door aangeklaagden, via het zeer uitgebreide verweerschrift en dat wat op de zitting naar voren is gebracht en de informatie zoals opgenomen in de decursus voldoende aannemelijk is gemaakt dat zonder de opname, het insluiten in de EBK en effectieve medicatie, een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Klager is een gevaar voor andere mensen als hij niet is opgenomen.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

Ten aanzien van klachtonderdeel 1, 2 en 3.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagden tot verplichte zorg (de gedwongen opname, de insluiting in de EBK en het toedienen van medicatie) voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart klachtonderdelen 1., 2. en 3. voor wat betreft de verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

Ten aanzien van klachtonderdeel 4.

De commissie is van oordeel dat uit de stukken en het verhandelde ter zitting blijkt dat klager niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake van psychiatrische behandeling en veiligheid. Hij ontkent alle incidenten, overziet de gevolgen en consequenties van zijn eigen gedrag niet waardoor er grote risico's zijn op herhaling. Er is geen ziektebesef- en inzicht.

De commissie verklaart klachtonderdeel 4. voor wat betreft de verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

Ten aanzien van klachtonderdeel 5.

De commissie constateert dat er door aangeklaagden geen aanzegging is geweest in de vorm van verplichte zorg in de vorm van het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat klager iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen. De commissie stelt vast dat aangeklaagden deze vorm van verplichte zorg niet hebben aangezegd. De commissie constateert voorts dat uit de stukken en het verhandelde ter zitting blijkt dat er geen sprake is (geweest) van een verplichte inname van de telefoon en de laptop van klager. De commissie merkt op dat er in overleg en met goedkeuring van klager een vrijwillige inname heeft plaatsgevonden, mede ter voorkoming dat klager met zijn telefoon ging gooien.

De commissie verklaart klachtonderdeel 5. voor wat betreft de verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

7. Beslissing

De commissie verklaart:

Klachtonderdeel 1. **ongegrond**

Klachtonderdeel 2. **ongegrond**

Klachtonderdeel 3. **ongegrond**

Klachtonderdeel 4. **ongegrond**

Klachtonderdeel 5. **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. drs. A.M.M. van Breugel, voorzitter,
Dhr. drs. R.J.P. Hazewinkel, psychiater,
Mw. M.P. Bom - Bos, lid op voordracht van de Centrale Cliëntenraad.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar: